
УДК 346.7:669:001.895

О. П. Подцерковний

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ПІДТРИМКИ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Однією з найважливіших тем у сфері правового регулювання економічної діяльності, присвяченої правовим засобам стимулювання розвитку найбільш експортно-орієнтованої й перспективної галузі економіки, є металургійний комплекс України. Зокрема, частка металургії у ВВП країни в докризовий період становила близько 38%, у промисловому виробництві – 27,3%, в експорті – 34,2%. Частка металургії в податкових платежах у бюджеті всіх рівнів становить 38%. Як споживач продукції та послуг суб'єктів природних монополій металургія використовує в загальнопромисловому рівні 32% електроенергії, 25% природного газу, 10% нафти й нафтопродуктів, її частка у вантажних залізничних перевезеннях становить 20% [1]. Отже, без перебільшення металургія – базова галузь економіки України, здатна забезпечувати значну частину ВВП та експорту країни. Тому від стану металургійної промисловості залежить не лише лівова частка промислового виробництва як такого, а й розвиток економіки України в цілому.

В умовах досить низького рівня цін на металургійну продукцію на світових ринках перед вітчизняною металургійною промисловістю постав новий виклик, зумовлений зовнішньою агресією. Коли значна частина металургійних підприємств України залишились на тимчасово окупованій території Донбасу, відбулось закриття російського ринку. До цієї проблеми додаються неповнота й нестабільність української нормативної бази, що присвячена врегулюванню відносин у цій сфері, та загальна економічна криза, коли питання розвитку межують із питаннями виживання цілих галузей економіки. В умовах налагодження стабільної діяльності галузей економіки, що здатні ефективно наповнювати бюджети всіх рівнів, металургія має стати об'єктом первинної уваги з боку держави. До поточних правових проблем при цьому додається традиційна проблема агресивної конкуренції транснаціональних корпорацій. Саме тому необхідно спрямувати зусилля на пошук найоптимальніших шляхів вирішення економіко-правових про-

блем розвитку цього сегменту, що може стати локомотивом зростання економіки України загалом. Причому саме перед сучасними дослідниками господарського права стоїть непросте завдання – запропонувати дієві інструменти підтримки й розвитку ефективних галузей економіки за допомогою науково обґрунтованих методів і форм регулювання. Адже господарсько-правова методологія, заснована на виробленні комплексу різноманітних засобів правового регулювання, з метою досягнення певного економіко-правового результату в окремій галузі суспільних відносин дає змогу системно підійти до врахування як правових, так і економічних, управлінських, фінансових, геополітичних та інших чинників розвитку металургійного комплексу економіки.

На жаль, увага дослідників права до проблем металургії в Україні є досить обмеженою, як і до проблем інших окремих галузей економіки й суспільного життя. При цьому спрацьовує, як видається, традиційна вада вітчизняної юриспруденції – жорсткий галузевий поділ, коли методи досліджень встають попереду відповідного предмета. Однак обмежені методи регулювання, що покладаються в основу вироблення механізмів правового впливу, за визначенням не можуть сформувати системні заходи вдосконалення правової сфери. Лише поєднання публічно-правових і приватно-правових методів регулювання дає змогу запропонувати системні кроки в удосконаленні законодавчого матеріалу. Також має бути враховано, що системні підходи до вирішення правових проблем окремих галузей економіки (у зв'язку з пов'язаністю економічних сфер), у тому числі металургії, дають змогу більш ґрунтовно зупинитись на багатьох проблемах інвестування в українську економіку загалом.

Останнім часом окремими науковцями-господарниками вживаються певні кроки для формування галузевого підходу до врегулювання економічних відносин. Наприклад, можна назвати роботи А.Р. Шимка «Господарсько-правове забезпечення діяльності у сфері обігу металобрухту», К.С. Письменної «Господарсько-правове забезпечення стимулювання розвитку суднобудування та судноремонту», А.В. Семенишина «Господарсько-правове забезпечення функціонування оборонно-промислового комплексу в Україні», К.В. Єфремової «Особливості правового регулювання господарської діяльності на ринку виробів із дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння» тощо. Зрештою, варто згадати спеціалізоване дослідження на рівні кандидатської дисертації К.В. Плавшуди «Господарсько-правове регулювання металургійного виробництва в Україні». У 2015 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія» успішно написана магістерська робота із цієї тематики. Отже, початок нагальної роботи щодо вироблення правових рекомендацій з оптимізації державно-правового впливу на сферу металургійного виробництва вже покладено.

Для успішного її продовження в науці господарського права необхідно не лише вирішити прикладні питання державної правової політики в пріоритетних сферах виробництва, а й переосмислити загалом поняття пріоритетних галузей економіки для цілей їх підтримки.

Про кризу розуміння в цьому питанні свідчить хоча б перелік пріоритетних галузей економіки, що визначені законодавством України. Зокрема, відповідно до частини 2 статті 2 Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» Кабінетом Міністрів України розпорядженням від 14 серпня 2013 р. № 843-р затверджено перелік пріоритетних галузей економіки. Серед відповідних галузей визначається переробна промисловість за напрямом «імпортозамішуюче металургійне виробництво» поряд з агропромисловим комплексом, житлово-комунальним комплексом, машинобудівним комплексом, транспортною інфраструктурою, курортно-рекреаційною сферою й туризмом. Вочевидь, лише спрямоване на імпортозаміщення металургійне виробництво, а не експортоорієнтована металургія загалом визначається серед пріоритетних галузей економіки України.

На жаль, глава держави створив додаткові проблеми в розумінні ролі держави в розвитку металургійної промисловості, проголосивши на початку 2016 р. в публічному виступі власну позицію про те, що металургія більше не є пріоритетною сферою економіки з посиланням на антитезу «потребує великих інвестицій» [2]. Такий підхід не лише суперечить чинним рішенням Кабінету Міністрів України, зазначеним вище, а й фактично протиставляється чинним правовим рішенням та виходить за межі компетенції Президента України у визначенні засад економічної політики, що належить Уряду України, і тим самим продовжує практику спотворення завдань сучасної держави в пріоритетних галузях економіки.

В останньому випадку йдеться про те, що владні рішення про підтримку пріоритетних галузей економіки недостатньо правильно засновувати лише на чиннику пов'язаності з державними капіталовкладеннями та податковими пільгами щодо інвестиційних проектів.

Будь-яка галузь економіки, якщо йдеться про її розвиток, вимагає величезних капіталовкладень. Однак це не означає, що ці капіталовкладення мають бути державними. Необхідність значних інвестицій не заперечує, а навпаки, посилює роль держави у відповідних процесах. Позаяк не можна змішувати державні капіталовкладення та приватні інвестиції. Завданням держави в пріоритетних галузях економіки є утворення умов, у тому числі правових, для якомога ширшого залучення приватних інвестицій у відповідні галузі та збільшення обсягу виробленої продукції, що експортується. Нерозумно виходити з підтримки перспективних, тобто тих, що лише моделюються й плануються, а не діючих провідних галузей економіки. Точніше, одне не виключає інше, проте заперечення перспективної підтримки державоутворювальних галузей економіки – це дуже ризикований та навіть авантюрний план державної економічної політики.

Концепція підтримки умовно-перспективних напрямів розвитку економіки має доповнювати, а не замінювати опікування реально діючими й бюджетоформувальними галузями економіки. В умовах економічної кризи та фактично боротьби української держави за виживання під гнітом російської окупаційної політики й гібридної війни подібні економічні експе-

рименти не мають права на життя, про що можна сказати з впевненістю.

У державній економічній політиці потрібні реалістичні підходи. За винятком агропромислового комплексу та металургії, Україна навряд чи зможе найближчим часом покладатись на інші нормативно визначені «пріоритетні» галузі як на реальну силу економічного зростання. Принаймні досвід відповідної підтримки не дає змогу з надією дивитись на продовження чинної державно-політичної практики в цьому контексті. Натомість металургійний комплекс України за умови його інноваційного розвитку та технологічного оновлення з урахуванням сучасної світової кон'юнктури здатний реально стати рушійною виробничою сферою стимулювання економічного зростання в державі в цілому та тим самим забезпечити наповнення її золотовалютних резервів, досягнення економічної стабільності й розвитку суміжних галузей, насамперед будівництва, електроенергетики, суднобудування тощо. Навіть розвиток військово-промислового комплексу, про пріоритетність якого справедливо говорить Президент України, неможливо забезпечити без підйому національного металургійного комплексу.

Привертає увагу також те, що прийнято низку законів щодо підтримки окремих галузей економіки, проте, по-перше, немає консолідованого акта щодо вироблення загального підходу до підтримки пріоритетних галузей економіки, а по-друге, вони не стосуються металургійної промисловості як найбільш перспективної й експортоорієнтованої. Як помітно вже з назви Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», ідеться лише про інноваційно зумовлені галузі, коли в основу відповідної підтримки покладено чинник створення нових робочих місць, а не загальний економічний результат. А якщо йдеться про окремі закони, то вони досить різняться за своїм змістом, нагадуючи скоріше сплески окремих лобювальних дій, ніж дійсно акти верховного законодавчого регулювання. Зокрема, закони України «Про державну підтримку сільського господарства України», «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції», «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу» від 7 лютого 2002 р., «Про розвиток літакобудівної промисловості» від 12 липня 2001 р., «Про державну підтримку суднобудівної промисловості України» від 23 грудня 1997 р. тощо є неузгодженими й несистематизованими. Їхній зміст фактично орієнтує не на потужне державне стимулювання економіки, а на хаотичність державного впливу, який за природою не може бути ефективним.

Насправді формування загальних правових принципів підтримки галузей національної економіки – справа Господарського кодексу України як фундаментального кодифікованого акта. Систематизація відповідних положень у цьому кодексі не лише дала б змогу усунути дублювання в змісті окремих розпорощених законів щодо стимулювання окремих галузей економіки, а й надала б більшого авторитету відповідному регулюванню та,

імовірно, привела б до нового поштовху в спрямуванні державної економічної політики на потреби розвитку економіки. Це могло б стати наочним сигналом для інвесторів та інструментом запровадження в Україні дієвих, апробованих у найкращих економічних практиках різних країн світу, а також організаційних, податкових, інформаційних та інших стимулюючих заходів на рівні кодифікованого акта.

Поняття пріоритетної галузі економіки, наведене в Законі України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», не повною мірою відповідає потребам відповідної державної економічної політики. Зокрема, його ст. 2 визначає: «Пріоритетними галузями економіки є галузі, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній екологічно чистій продукції, високоякісних послугах, які реалізують державну політику щодо розвитку виробничого та експортного потенціалу, створення нових робочих місць». Закон не передбачає дію відповідного визначення «для цілей цього закону», а містить загальне визначення, яке, таким чином, набуває загального значення. За подібного розуміння ключовими стають словосполучення «високотехнологічна продукція» та «високоякісні послуги». Значною мірою це звужує можливості визнання тих чи інших галузей пріоритетними, оскільки не завжди можна визнати високотехнологічно певну продукцію.

Справді, можна цілком погодитись із висновками фахівців, зокрема К.В. Плавшуди, яка зазначає: «В Україні варто робити ставку на стимулювання виробництва й продажу більш високотехнологічної металургійної продукції з відносно вищою часткою доданої вартості (зокрема, заробітної плати) у її ціні, спеціальних сортів сталі тощо, а не таких сировинних товарів, як залізна руда й металобрухт» [4, с. 42]. Однак це не означає, що експорт сталі, який навряд чи можна визнати високотехнологічною продукцією, втрачає характеристики вагомого експортного продукту. Як зауважують фахівці, підприємства сталеливарного комплексу України постачають на світовий ринок напівфабрикати (кутову заготівку, сляби, трубну заготівку), готовий прокат, у тому числі плоский гарячекатаний і холоднокатаний прокат у рулонах і листах, рейки, арматурну сталь та «катанку», профільний прокат, а також вироби подальшого перероблення: сталеві труби, метизи тощо [5, с. 8]. Відповідні вироби з високою часткою доданої вартості в багатьох випадках потрібно вважати не сировиною, а продукцією виробничо-промислового призначення, що слугує конструкційним матеріалом, без якого неможливе будівництво залізниць, мостів, інших промислових об'єктів, житлових будинків тощо. Тому відсутні перешкоди для віднесення, наприклад, виробництва сталі до експортоорієнтованого виробництва, яке потребує безперечної державної підтримки.

Водночас закон застосовує досить широкий принцип віднесення тих чи інших галузей економіки до різновиду пріоритетних, делегуючи відповідні класифікаційні повноваження Кабінету Міністрів України. Отже, навіть на рівні Уряду України можна цілком гнучко реагувати на потреби класифіка-

ції пріоритетних галузей економіки, у тому числі в інтересах стимулювання експортоорієнтованого металургійного виробництва.

Юристами-господарниками запропоновано низку дієвих заходів із підвищення ефективності державного економіко-правового впливу на сферу металургійного комплексу та відповідного вдосконалення науково-дослідницького інструментарію в цій сфері.

Зокрема, у дисертації К.В. Плавшуди «Господарсько-правове регулювання металургійного виробництва в Україні» запропоновано визначення гірничо-металургійного комплексу України (далі – ГМК) як сукупності промислових кластерів, що об'єднують суб'єктів господарювання відповідного технологічного ланцюга з погляду цілісного об'єкта організаційно-господарського державного макроекономічного регулювання [3, с. 8, 37].

Необхідність саме такого розуміння ГМК зумовлюється як тісними економіко-технологічними зв'язками суб'єктів господарювання галузі, так і процесами подальшої концентрації капіталу, кластеризації й холдингізації суб'єктів господарювання. Такий підхід здатний сприяти розробленню та реалізації єдиної комплексної господарсько-правової політики для названого сектора промисловості, а також забезпечити ефективність запровадження відповідних комплексів організаційно-господарських засобів, таких як державна підтримка, спеціальні правові режими господарювання й державно-приватне партнерство.

Варто підтримати необхідність створення у сфері ГМК саморегулюючої організації як суб'єкта локального нормотворення та недержавного механізму забезпечення конкурентної політики держави у сфері металургійного виробництва [3, с. 10, 48, 172].

На жаль, у державному регулюванні економіки сьогодні роль саморегулюючих організацій не враховується. Хоча в преамбулі Господарського кодексу України чітко наголошено на необхідності поєднання державного впливу із саморегулюванням, цей аспект сучасної економічної політики залишається нерозвинутим. При цьому нерідко забувається, що саморегулювання є неодмінною умовою розвитку не лише економіки, а й демократичного суспільства. Концепція патерналізму, що панує в суспільстві у зв'язку із цим, має бути рішуче відкинута.

Попри це важливе завдання, як видається, не можна вважати державу прямо відповідальною за створення відповідних структур. Загалом не можна перебільшувати значення різноманітних актів утворення й реорганізації в системі державного та громадського управління галуззю. Наприклад, пропозиція щодо утворення Асоціації металовиробників України, яка матиме на меті створення певних пакетів правових актів, утворення лізингової компанії тощо [3, с. 10, 20, 47], видається надмірним втручанням держави. Це, вочевидь, позаправове питання, оперативного-управлінського, яке не впливає на господарсько-правові засоби стимулювання розвитку галузі. Підприємства галузі мають самі вирішувати, які організаційні форми саморегулюючих організацій тут мають бути створені, і тим паче мають зробити це самостійно, без втручання держави. Справа держави в цьому

контексті – делегування певних організаційно-владних повноважень відповідному органу саморегулювання, створеного учасниками ринку.

Сьогодні потребує розроблення й реалізації комплекс господарсько-правових заходів щодо виходу металургійної галузі економіки України з кризового стану за допомогою таких складників:

- деофшоризації металургійного сектора;
- обов'язкової сек'юритизації активів;
- відпрацювання сприятливих правових режимів і механізмів для портфельних інвестицій у корпоративні цінні папери підприємств галузі;
- формування адресних галузевих параметрів контролю за економічною концентрацією в металургійній сфері;
- визначення кола випереджаючих технологій цього виробництва;
- визначення спеціальних правових режимів виробництва та реалізації окремих інноваційних видів металургійної продукції;
- створення моделей спеціальних режимів інвестиційної діяльності металургійних підприємств;
- створення необхідного інноваційно-правового забезпечення для реалізації відносин державно-приватного партнерства в металургійній галузі [3, с 144–157];
- формування державного механізму страхування ризиків металургійних підприємств в умовах військової агресії на Сході України;
- забезпечення компенсації державою частки відсотків від кредитування металургійних підприємств, спрямованих на виробництво виробів зі сталі з високою доданою вартістю;
- надання інших, виправданих правилами Світової організації торгівлі, засобів державної підтримки тощо.

У цьому контексті потребують розмежування прямі та непрямі методи державного впливу на сферу металургійного виробництва, зокрема й щодо віднесення такого заходу, як надання кредитів на пільгових умовах, до методів прямого регулювання [3, с. 165]. Таке віднесення не враховує, що особливість прямих методів державного впливу на сферу господарювання полягає саме в тому, що їм властиві безпосередні владні регулятори, які примушують суб'єкта господарювання діяти певним чином у господарському середовищі (наприклад, реєструватись як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, отримувати експортну ліцензію, квоту, виконувати екологічні вимоги, ембарго тощо). Однак непрямим методам державного впливу на сферу господарювання такий примус не властивий. Непрямі методи – це ті регулятори економічного середовища, які стимулюють ефективне господарювання та додають економічної вигоди поведінці, що є бажаною для суспільства й держави. У цьому контексті пільгове кредитування варто визнавати цілком ринковим методом економічного стимулювання, а не примусу.

Потребує впровадження механізм доведення потреб застосування такого засобу стимулювання металопрокатного виробництва, як диференційовані ставки оподаткування залежно від виду металургійної продукції, що експортується, у тому числі застосування механізмів регресивного оподаткування

прибутків, отриманих від реалізації продукції з визначеними властивостями [3, с. 12, 131]. Проблеми розвитку ГМК чітко доводять квапливість відмови від інституту промислово-фінансових груп. Зокрема, у роботі К.В. Плавшуда наочно продемонстровано потреби сприяння щодо утворення промислово-фінансових груп та холдингів у сфері промисловості [4, с. 139]. На жаль, в Україні скасовано Закон України «Про промислово-фінансові групи», і це замість чіткого вирішення проблем утворення відповідних концентрованих суб'єктів утворило правову прогалину в законодавстві. Тому неможливо гнучко використовувати розумний податковий режим звільнення від оподаткування операцій із передачі проміжної продукції, що має на меті сприяння збільшенню обігових коштів підприємств, які входять у склад промислово-фінансової групи, попереджаючи відволікання цих коштів на операції зі сплати податку на додану вартість та наступне їх відшкодування з бюджету.

Серед вагомих теоретичних проблем розвитку металургійної галузі можна виділити проблеми класифікаційного, змістового та формально-юридичного характеру. Перша проблема виникає стосовно досить розгалуженого підходу, який застосовується в науковій літературі щодо поняття гірничо-металургійного комплексу як основного елемента металургійного виробництва. Власне, виникає питання щодо ролі «гірничого» складника в металургійному виробництві. Звісно, відділити «гірничий» елемент відповідного комплексу неможливо. Водночас постає питання про доцільність виділення як такого поняття металургійного виробництва замість поняття, наприклад, гірничо-металургійного виробництва.

У Концепції розвитку гірничо-металургійного комплексу до 2010 року, схваленій Постановою Верховної Ради України від 17 жовтня 1995 р. № 385/95-ВР, а також у дослідженнях фахівців [4, с. 7–9] ці поняття жорстко не розмежовуються, проте це не заперечує потребу в розмежуванні відповідних комплексів на складники для градації рівнів виробництва сировинного порядку та орієнтованого на випуск кінцевої експортної продукції. Наприклад, К.В. Плавшуда слушно говорить про необхідність макроекономічного реагування держави в цій сфері [4, с. 8–9]. Однак таке регулювання навряд чи можливо успішно здійснити, якщо предметом впливу не обрати широку сферу гірничо-металургійного комплексу. Саме тому варто не лише провести межу між поняттями гірничо-металургійного комплексу та металургійного виробництва з метою зосередження уваги на кожній із цих сфер виробництва та предметі правового регулювання, а й обґрунтувати точку поєднання цих питань у державній економічній політиці як елемента комплексного та системного впливу держави на суспільні відносини.

Трапляється в літературі також досить широке сприйняття кризових явищ, які існують у сфері металургійного виробництва, що іноді заважає чітко розмежовувати суто економічні, соціальні й економіко-правові об'єкти впливу. Наприклад, І.М. Кулік вважає: «Найоптимальнішим резервом фінансування металургійних підприємств, більшість із яких є акціонерними товариствами, може стати раціональне використання переваг акціонерної форми власності» [3, с. 120]. Насправді не можна плутати юридичну

форму опосередкування корпоративних відносин та умови господарської діяльності корпоративної організації. За умови відсутності вагомих стимулів металургійного виробництва як різновиду господарської діяльності розраховувати на те, що формою організації відносин між засновниками можна поліпшити прибутковість ведення бізнесу, навряд чи можна. Корпоративні відносини безпосередньо не впливають на порядок ведення господарської діяльності, оскільки різні напрями ведення бізнесу використовують досить одноманітні організаційні форми існування господарюючих суб'єктів. Отже, підвищення ефективності корпоративних відносин скоріше є формою стимулювання інвестиційної активності загалом, проте не стосується суті металургійного виробництва.

З аналогічних причин не можна замінювати юридичний аналіз діяльності металургійного комплексу суто проблемами світової кон'юнктури. Зокрема, іноді в юридичних дослідженнях спостерігається обговорення проблем зменшення експорту продукції українських підприємств у контексті зростання експортних результатів китайських підприємств [3, с. 127–130]. Водночас недоцільно зрозуміло залишається роль і межа права в протидії цим факторам. Справді, можна вказати на позитивний вплив від економіко-правових досліджень, здійснюваних юристами-господарниками, які не відривають право від мети й результатів економічної політики держави та країни загалом. Водночас це не означає, що не потрібно говорити про межі втручання права у відповідні відносини. Власне, це сприятиме спільній роботі економістів і юристів.

Отже, обговорюючи заходи стимулювання з боку держави, юристам необхідно також формулювати певні межі правових заходів, залишаючи чітке поле діяльності для фахівців суміжних галузей науки й практики. Інакше виникають не лише загроза виходу на рівень непрофесійного обговорення економічних проблем, а й ризик спровокувати економічно невідповідні заходи держави, що збільшать тиск на бізнес.

Література

1. Дедяева Л.М. Експортні можливості України у посткризовий період / Л.М. Дедяева // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2013. – № 1. – С. 4–10.
2. Кулицький С.П. Проблеми розвитку українського гірничо-металургійного комплексу на сучасному етапі / С.П. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. Інформаційно-аналітичний журнал. – 2015. – № 14. – С. 37–49. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuvipar.gov.ua/images/ukraine/2015/ukr14.pdf> ; Кулицький С.П. Проблеми розвитку українського гірничо-металургійного комплексу на сучасному етапі / С.П. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. Інформаційно-аналітичний журнал. – 2015. – № 15. – С. 41–62. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuvipar.gov.ua/images/ukraine/2015/ukr15.pdf>.
3. Кулік І.М. Сучасний стан та основні фактори розвитку чорної металургії в Україні / І.М. Кулік // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2012. – № 5. – С. 116–121.
4. Плавшуда К.В. Господарсько-правове регулювання металургійного виробництва в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право, господарсько-процесуальне право» / К.В. Плавшуда ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2015. – 207 с.
5. Порошенко назвав галузь, яка випала з пріоритетів для української економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tsn.ua/groshi/poroshenko-nazvav-galuz-yaka-vipala-z-prioritetiv-dlya-ukrayinskoyi-ekonomiki-571501.html>.
6. Україна у цифрах – 2008 : статист. зб. / Держкомстат України. – К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2009. – 259 с.

А н о т а ц і я

Подцерковний О. П. Проблемні питання господарсько-правової підтримки гірничо-металургійного комплексу України. – Стаття.

Статтю присвячено вивченню законодавчого регулювання й наукового дослідження в галузі гірничо-металургійного комплексу. Проаналізовано низку окремих недоліків та запропоновано перспективні шляхи їх усунення.

Ключові слова: гірничо-металургійний комплекс, промислово-фінансові групи, державна підтримка, експортний потенціал, господарсько-правові заходи.

А н н о т а ц и я

Подцерковный О. П. Проблемные вопросы хозяйственно-правовой поддержки горно-металлургического комплекса Украины. – Статья.

Статья посвящена изучению законодательного регулирования и научного исследования в сфере горно-металлургического комплекса. Проанализирован ряд отдельных недостатков и предложены перспективные пути их устранения.

Ключевые слова: горно-металлургический комплекс, промышленно-финансовые группы, государственная поддержка, экспортный потенциал, хозяйственно-правовые меры.

S u m m a r y

Podtserkovnyy O. P. Problems of economic and legal support of mining and metallurgical complex of Ukraine. – Article.

This article is devoted to the study of legislative and research in the field of mining and smelting complex. Analyzed a number of specific shortcomings and suggests promising ways to address them.

Key words: mining and metallurgical complex, industrial and financial groups, government support, export potential, economic and legal measures.